

VLADO KLEMENČIČ:

Nežica.

tirideset jih imam v razredu. Vse imam rad, saj so moja družina, najbolj pa mi je prirasla k srcu Nežica. Nežice pa sedaj, ko to pišem, ni več. Težko mi je, ker moram obnavljati spomine po vrsti, da vam povem to malo zgodbo.

Bila je hčerka viničarja, enajstletna, rjavolasa, rjavooka deklica. Časih se je nasmehnila in takrat sem videl v njeno srce. Mislim, da je bilo njeno srce en sam plamen dobrote. Ko je bila še bolj zdrava, je prihajala v šolo vsak dan. Mirno in nekoliko resnobno je sedla v svojo klop ob oknu. Tam je sedela, knjigo ali zvezek pred seboj, nepristopna živemu šepetu, ki je vladal v razredu pred poukom. Ni bila najboljša v odgovorih, a gotovo najboljša v razumevanju. Med poukom je bil njen duh deloven, kakor bi si ne mogel bolj želeči. Prva je doumela vsako nalogo in vsak račun. Nikdar pa ni na vprašanje odgovorila s tistimi splošno rabljenimi rečenicami, ampak zmerom drugače, po svoje. Bila je menda preponosna, da bi ponavljala za drugimi.

V spisu »Jesen« je napisala o gorica h tole: »Časih pogledam skozi trepalnice po pobočju našega vinograda. Rumeno morje valovi pod menoj. Topel vetrič pihlja po tem morju in se pogovarja s klopotci. Jaz pa mislim, kako bi bilo lepo, če bi bile naše gorice vedno take in bi se vetrič vedno pogovarjal s klopotci. Da bi bila vedno jesen! Časih sedim celo uro pred hišo in gledam po vinogradu. Takrat si želim, da bi me nihče ne poklical. Pa me pozove mati, da ji pomagam pri gospodinjstvu.«

Deca si časih v odmoru pripoveduje pravljice. Vsak dan drugi. Ko je prišla vrsta na Nežico, je vstala, nekoliko pomislila in rekla: »Ne znam nobene!« Pa jo povprašam: »Ali ti ne ugajajo pravljice? Gotovo si že kdaj katero slišala ali čitala?« Ona: »Že, pa si nobene ne zapomnim. Tudi lepe niso bile, ki sem jih čitala.« Jaz nato: »Pa si eno izmisli in jo pripoveduj jutri!« Nič ni rekla, nič obljubila.

Drugi dan je ni bilo v šolo. Vedno pogosteje je ostajala doma. Njena lepa, nekoliko temna polt je začela rumeneti, v očeh je vzplamtel vročičen ogenj. V skrbeh sem bil zanjo pa sem jo vprašal: »Nežica, kaj je s teboj? Ali si bolna?« Ona: »Saj ni nič. Prehladila sem se bila, zdaj je že bolje.« A ni hotelo biti bolje, Nežica je zmerom bolj hujšala. Svetoval sem materi, naj je za nekaj časa ne pošilja v šolo, skrbneje naj jo neguje in — če se bolezen ne izboljša — pošlje po zdravnika.

Nikdar več ni prišla v šolo. Polegala je doma in venela kakor cvetka v peščenem bregu. Ko sem jo obiskal v mali, zatohli izbici,

je ležala na postelji, obraz kakor sivi mramor, oči velike, široko razprte, zamaknjene v daljo. Pogledala me je z dolgim, vprašujočim pogledom.

»Nežica, ali ti je kaj bolje?«

»Ni, gospod, pa sedaj je že vse eno.«

»Zakaj vse eno? Nežica, ali naj pošljemo po zdravnika?«

»Ne, saj mi ne more pomagati. Jetična sem. Saj je lepo umreti. Nič se ne bojim smrti.«

»Nežica, ne govori tako. Saj boš ozdravila. Pojdeš v šolo in nam poveš pravljico. Ali si si že izmislila pravljico?«

»Ne, nikdar več se ne vidimo in pravljice vam ne povem.«

S prosojnimi prstki si je zakrila obraz in se za trenutek zamislila. Nato pa, kakor bi se hotela nasmehniti, me je vprašala: »Ali pojedete za mojim pogrebom?« Ne vem več, kaj sem ji odgovoril.

Naslednjo nedeljo smo jo spremljali na njeni zadnji poti. Bilo je spomladi okolo sv. Jurja. Prekopani vinogradi so dihali svežost in zdravje. Vlažna, rjava zemlja se je kadila v jutranjem solncu. Lastavice so cvrčé poletavale preko nas. Počasi smo stopali za belo krsto, ki se je pozibavala na ramah pogrebcev. Ob odprtem grobu sem govoril Nežici v slovo. Rad bi povedal neizgovorjeno pravljico, ki sem jo pričakoval od tega otroka, pa nisem mogel. Govoril sem o njeni pridnosti in lepem vedenju in jo postavljaj za vzor drugim. Primerjal sem jo drevescu, ki je moralo prezgodaj usahnniti. Ko sem dogovoril, bi bil neizrečeno rad videl še enkrat njen obraz, ker sem slutil, da se je nasmehnil kakor takrat, ko me je vprašala: »Ali pojedete za mojim pogrebom?«

Njeno mesto v prvi klopi je sedaj prazno. Naj ostane prazno do konca šolskega leta, da se lahko otroci in jaz tem živeje spominjamo Nežice, tiste Nežice, ki je odnesla svojo pravljico s seboj v večnost...

Pesem bridkosti.

(Iz venca »Za mejami«.)

Moj dom,
ti nesrečni moj dom,
iz žalostnih solz
tisoč tožbá,
v obupu pojočih,
ko drage zapuščam,
po tujca grdi zlobi
v svet pognan.

Joj, mati, gorjel
Kje je zemljan,
da pretrpel bi toliko zla,
da prebil bi toliko muk?
Iz žalosti v žalost bo teklo
vsevdilj mi življenje,
nikoli ne usahne mi več
za dragimi grenka solzà.

Lado Jerše.